

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Siden slutningen af firserne har det været almindeligt kendt, at tropeskovene er under stærkt pres. Et skøn fra FAO siger, at der på verdensplan årligt fældes et skovareal svarende til 3 gange Danmarks areal (World Resources Institute 2000) – heraf langt størstedelen i tropiske områder. Dertil kommer, at kvaliteten af mange af de eksisterende skove forringes, naturlige og seminaturlige skove overudnyttes eller konverteres til intensivt drevet skov, som for eksempel plantagedrift. Resultatet af såvel afskovning som ikke-bæredygtig skovdrift er tab af økosystemet skov, øget drivhuseffekt, tab af biodiversitet og ofte forringede livsbetingelser for de mennesker, der er afhængige af skovenes mangeartede ydelser.

Årsagerne til skovenes kritiske tilstand er mangfoldige. Af vigtige årsager kan nævnes det nuværende høje forbrug af træ, ikke-bæredygtig og uhensigtsmæssig skovforvaltning, behov for landbrugsjord, korruption, befolkningstryk og fattigdom. Der er ingen enkle løsninger på skovenes problemer. Mange af årsagerne til skovenes problemer har deres rod uden for skovsektoren. Et særligt problem er den omfattende ulovlige tømmerhugst, som frarøver lande deres tømmerressourcer og ødelægger lokale befolkningers levevilkår. Det skønnes, at et sted mellem 20 og 80 pct. af det træ, som kommer fra naturskove, fældes og forhandles illegalt (tal fra Greenpeace) – dvs. at tømmeret i realiteten er stjålet fra oprindelseslandet. Det er vigtigt, at regeringer arbejder for at løse de underliggende årsager til skovenes problemer, og det er vigtigt at man støtter initiativer, der fremmer bæredygtig skovforvaltning.

I folketingsåret 1990-91 fremsatte Socialdemokratiet forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af regnskovstræ - B 16 af Helen Beim, Dorte Bennedsen, Baadsgaard, Henning Gjellerod, Martin Glerup, Lise Hækkerup, Henrik Dam Kristensen, Henning Nielsen, Løvig Simonsen og Trøjborg, se Folketingstidende 1990-91, forhandlingerne sp. 979, 1792 og 2290 og tillæg A sp. 2085.

Forslaget gik blandt andet ud på, at offentlige og halvoffentlige institutioner kun skal anvende træ fra tropiske skove, hvis det er bæredygtigt produceret. Der var dengang bred enighed i Folketinget om, at man skulle stræbe imod bæredygtig udnyttelse af tropeskovene, men forslaget blev forkastet, fordi modstanderne mente, at forslaget sendte det forkerte signal til de fattige ulande. Man mente, at forslaget i realiteten ville betyde et uhensigtsmæssigt boykot af træ fra tropiske områder, og der var desuden store forventninger til, at den forestående konference om miljø og udvikling i Rio de Janeiro i 1992 (UNCED, Rio-konferencen) ville tage de første skridt i retning af at løse skovenes problemer.

På Rio-konferencen blev der vedtaget konventioner om biodiversitet og klima, som i et vist omfang omhandler skovspørgsmål. Man kunne ikke enes om at starte forhandlinger til en skovkonvention, da der var helt grundlæggende uenigheder om en sådan konventions omfang og beskaffenhed. I stedet enedes man om et sæt ikke-juridisk bindende principper for skovene (Skoverklæringen) samt et kapitel i Agenda 21 om bekæmpelse af skovrydning.

Regeringen udarbejdede forud for Rio-konferencen (1992) en national handlingsplan for de tropiske skove, der blandt andet havde til formål at bevare og genoprette de tropiske skove ved at indføre bæredygtige driftsformer. Målet med handlingsplanen er blandt andet at sikre, at den danske import af tropisk tømmer senest i år 2000 kommer fra områder, der er under eller på vej mod bæredygtig produktion. Målsætningen lægger sig tæt op ad ITTO's (Den Internationale Tropetømmer Organisation) »Year 2000 Target« om, at alt tropisk tømmer senest i år 2000 skal være bæredygtigt produceret.

Rio-konferencen havde skovene højt på dagsordenen, og siden har mange lande – ikke mindst Danmark – støttet projekter til fremme af bæredygtig skovudnyttelse i troperne. Her otte år efter konferencen må det dog konstateres, at skovrydning og ikke bæredygtig udnyttelse af skove stadig er meget vidt udbredt. Målsætningerne om bæredygtighed i år 2000 formuler-